

Hyötyviljelyn

Perusteet

Kasvimaan ja keittiöpuutarhan
perustaminen ja hoito

Kasvimaat ja keittiötarhat

Vinkki: Palsta-alueilla näet, että viljellä voi monella tavalla ja tyylillä.

Kasvimaan perustaminen ”pikakelaus”

Tapaus: Marttapalsta Mustikkamaalla 2014

Lähtötilanne ennen perustamista: hurjasti vuohenputkea, mutta maa on jo esikäännetty heinikosta ja vadelmista edellisenä syksynä. Siksi maata edes on näkyvissä!

Vuohenputken nitistäminen ja maan puhdistus rikkakasvien juurakoista

Maan valmistus kylvöihin: lannoitus
kanankakkamerilevärakeilla ja peruskalkitus
(Puutarhaneuvoja Kirsi Mäkinen, ☺, Uudenmaan Martat kuvassa)

Kylvöpenkit tehty rinteeseen korkeuskäyrien suuntaan.
Ylärinteeseen vähemmän kosteutta vaativat lajit.
Kylvöt ovat valmiit. Lopuksi kasteltiin ja peitettiin
katekankaalla.

Ihanteellinen maa

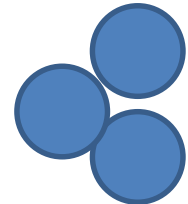
- Ilmava
- Vettä pidättävä
- Kestävä mururakenne
- Kevyt työskennellä
- Ravinteikas, ei liian hapan/emäksinen
- Myrkytön
- Pieneliötoiminta aktiivista, niiden lajikoostumus sopiva
- Maassa hajoittajasieniä ja –bakteereita, matoja, lieroja, jotka kierrättävät ravinteita pilkkomalla humusta ja kasvinosia.

Hyvän kasvualustan perustaminen vie usein vuosia

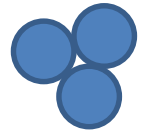
- Savimaita kevennetään, jotta juurikasvit menestyisivät.
- Hiekkaisissa ja muissa läpäisevissä maissa vedenpidätyskykyä lisätään turpeella ja humuksella.
- Monista kasvimaista puuttuu humusta eli komposti, katteet ja kasvijätteiden kierrätys on tarpeen.

Kasvimaan paikka ja maalaji

- **Aurinkoinen, paistetta vähintään 6 h.**
- Parhaat maat hiekka-, hietamaita (karkeita, lämpimiä, vedenpidätys vähäinen, mineraalit määrittävät ravinteisuuden, ravinteiden kierto nopea, ravinteiden huuhtoutuminen nopeahko)
- Hiesumaat ravinteikkaita ja vettä pidättäviä, kuorettuvia kesän kuluessa.
- Savimaat vettä pidättäviä, ravinteikkaita, kylmiä, kuivana kesänä kivikovia

Hiekka Hk, 2-0,2 mm

Hieta, Ht,
0,2-0,02 mm

Hiesu, Hs, 0,02-0,002 mm

Savi, S
> 0,002 mm

Keväällä kevyt maanmuokkaus, (ellei kateviljele)

- Muokkaa lohkot vasta kun otat sen viljelyyn. Kosteus säilyy paremmin muokkaamattomassa maassa.

Syysmuokkaus on tärkeä
(ellei kateviljele)

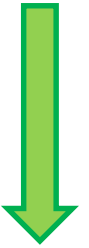
Pakkanen pilkkoo savipaakut sopivaksi
mururakenteeksi

Hiekkamaan tarhuri:

- Kärää multaa, savea ja turvetta saadakseen veden pysymään maassa ja maaperäeliöille ravinteita ja elinympäristöä.
- Aloittaa kylvöt aikaisin, koska maa sulaa varhain.
- Ei tee kohopenkkejä, koska maa on valmiiksi lämmin ja vettä liiankin läpäisevä.
- Nauttii lämpimän maan kasvunopeudesta, jossa siemenet itävät ripeästi.
- Kastelee usein ja vahtii kuivumista
- Saa suoria porkkanoita.
- Saa hyvää satoa juureksista, kaaleista, perunoista, jos mullanmäärä on riittävä.
- Kasvattaa komeaa yrttitarhaa.
- Seuraa ravinnetilannetta, koska huuhtoutuminen on runsaampaa hiekkamaassa.
- (viljelevätpä jotkut tarhurit kokonaan hiekassa)

Kompostimulta on hiekkamaan veden- ja ravinteiden sitoja. Kurpitsoille on lisätty keko kompostia.

Sipuli, peruna ja monet yrtit hiekkamaihin.

Savimaan tarhuri

- Kärää savikolle multaa, turvetta ja hiekkaa saadakseen tiukkaan maahan ilmapuutetta ja lämpöä.
- Aloittaa kevättyöt myöhään, koska veden kyllästävä savikko sulaa hitaasti roudasta.
- Muotoilee kohopenkit, jotta maa olisi ilmava, eikä liian märkä/kylmä taimille saati itäville siemenille.
- Ojittaa tarvittaessa.
- Selviää lannoituksesta vähemmällä, koska savi sitoo hyvin ravinteita.
- Kastelee harvemmin ja voi luottaa maassa olevaan vesimäärään tiettyyn rajaan asti. Kun kuivuus etenee, savi ei enää luovuta vettä kasveille.
- Taistelee kuivina jaksoina maanpinnan kuorettumista ja halkeilua vastaan haraamalla tai laittamalla katetta (olkea, korsia).
- Saa mutkaisia porkkanoita.
- Saa hyvää satoa juureksista, kaaleista, salaateista, kurpitsoista, perunoista ja kurkuista, jos maan parannus kohdillaan.
- Muokkaa maan syksyllä hyvin, jotta maan kuohkeus parane.

*Kompostimulta on
savimaan
kuohkeuttaja.*

(Kaalit sopivat savimaihin)

Multa

- Multa koostuu humuksesta ja pohjamaan kivennäismaarakenteesta.
- Multaa voi tehdä savesta, turpeesta, kompostimassasta, lannasta ja hiekasta sekoittamalla aineet yhteen.

Maan happamuus ja emäksisyys

- **Mitä happamuus on?**
- Happamuus riippuu vetyionien (H^+) määrästä maassa. Mitä enemmän maassa on vetyioneja, sitä happamampi maaperä on. Happamuutta mitataan pH-arvoilla, jotka vaihtelevat välillä 0-14:
- *1-6 hapan (1 erittäin hapan) – Suomen maaperä on pääosin hapan, siksi kalkitsemme maata.*
- *7 neutraali*
- *8-14 emäksinen (14 ultraemäksinen)*
- Monet kasvimaakasvit viihtyvät noin 6 pH-luvun arvoisessa lievässä happamuudessa.
- Happamuus vaikuttaa, miten ravinteet ovat käyttökelpoisia.
- Kalkki vähentää maan happamuutta.

Pika-analyysi maan happamuuden mittaukseen

Ostomulta

- Seulottua rikkakasvin siemenistä, tuoteselosteessa ravinnemäärät

Metsäpirtin puutarha...

På svenska Etusivu Näin tilaat Tietoa meistä Yhteystiedot

Laske mullan määrä Noutomyynti Mullan toimitus Hinnasto Tuoteselosteet [Tulostettava versio \(pdf\)](#)

Tuoteselosteet

Metsäpirtin Puutarhamulta

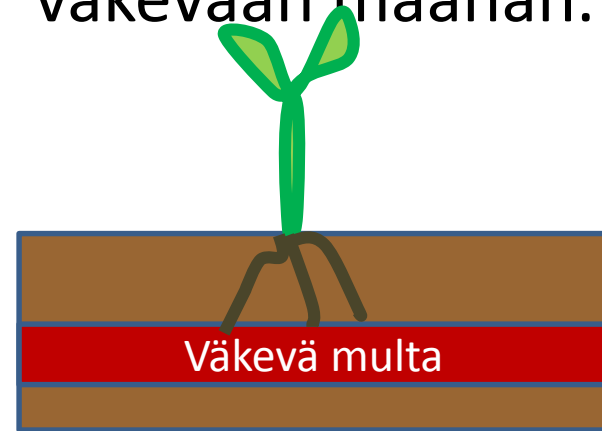
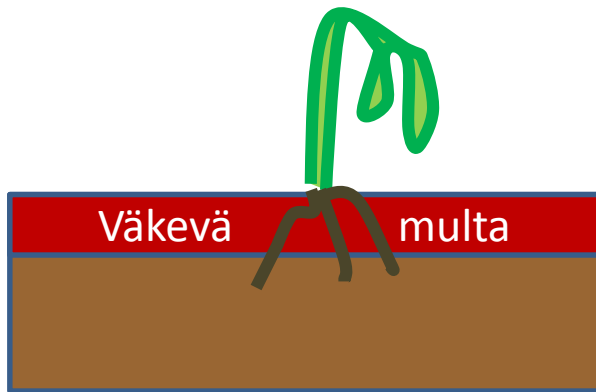
Tyyppinimi	Kompostimulta
Kauppanimi	Metsäpirtin Puutarhamulta
Raaka-aineet ja valmistus	Jätevesiliete, hevostallien kuivikelanta ja turve sekoitetaan keskenään mahdollisimman hyvin suhteessa 1 tonni jätevesilietettä, 0,5 tonnia hevostallien kuivikelantaa ja 0,3 tonnia turvetta. Seosta kompostoidaan mekaanisesti

Lannoitteet

- Lannoitteet parantavat kasvien kasvua ja sisältävät ravinteita, mitä kasvit tarvitsevat.
- Lannoite väkevöittää maata.
 - Väkevyyden takia lannoittamisessa oltava tarkka.

Pienet taimet eivät kestä väkevää multaa, vaan lakastuvat.

- Väkevä multa pinnassa: väkevä maaneste imee taimen solunesteet.
- Väkevä multa syvemmillä. Taimi vahvistuu, ennen kuin juuret kasvavat väkevään maahan.

Lannoitelajeja

Eloperäiset (orgaaniset) lannoitteet:

Kananlanta, palanut hevosenlanta (2 x kesää palanut) ym., viherlannoitus, käymäläkomposti (3 x palanut): lisää humusta ja eliöitä, urea.

Tehdasvalmisteiset: Erilaiset lannoiterakeet, yleis- ja erikoislannoitteet (peruna, kasvimaa, hedelmätarha): ei lisää humusta ja eliöitä.

Kompostimulta = typpipitoinen lannoite

- Komposti sisältää paljon ravinteita eli se on lannoite, jonka annostelussa oltava tarkka.
- Kypsä komposti (n. 20 viikkoa valmistunut eli noin kaksi kesää) → avomaalle mullan sekaan
- Puolikypsä komposti: Mullan sekaan sekoitettu maanparannusaine → ohut kerros vanhan mullan sekaan. Ei pikkutaimille.
- Levitysaika: Alkukesä (ei loppukesästä-alkusyksystä, kun kasvien pitäisi talveentua)

Komposti on kannattava sijoitus kasvimaatarhurille

A wooden compost bin, constructed from slatted wood, is filled with a large pile of green plant matter, including grass and weeds. The bin is situated in a garden area with lush green foliage in the background. The text is overlaid on the image.

Kolme kompostikasaa on hyvä yhdistelmä:
"Nuorimpaan" kasaan kerätään (kuvassa), yksi massa tekeytyy ja vanhinta kasaa käytetään
multana.

Lannoitus

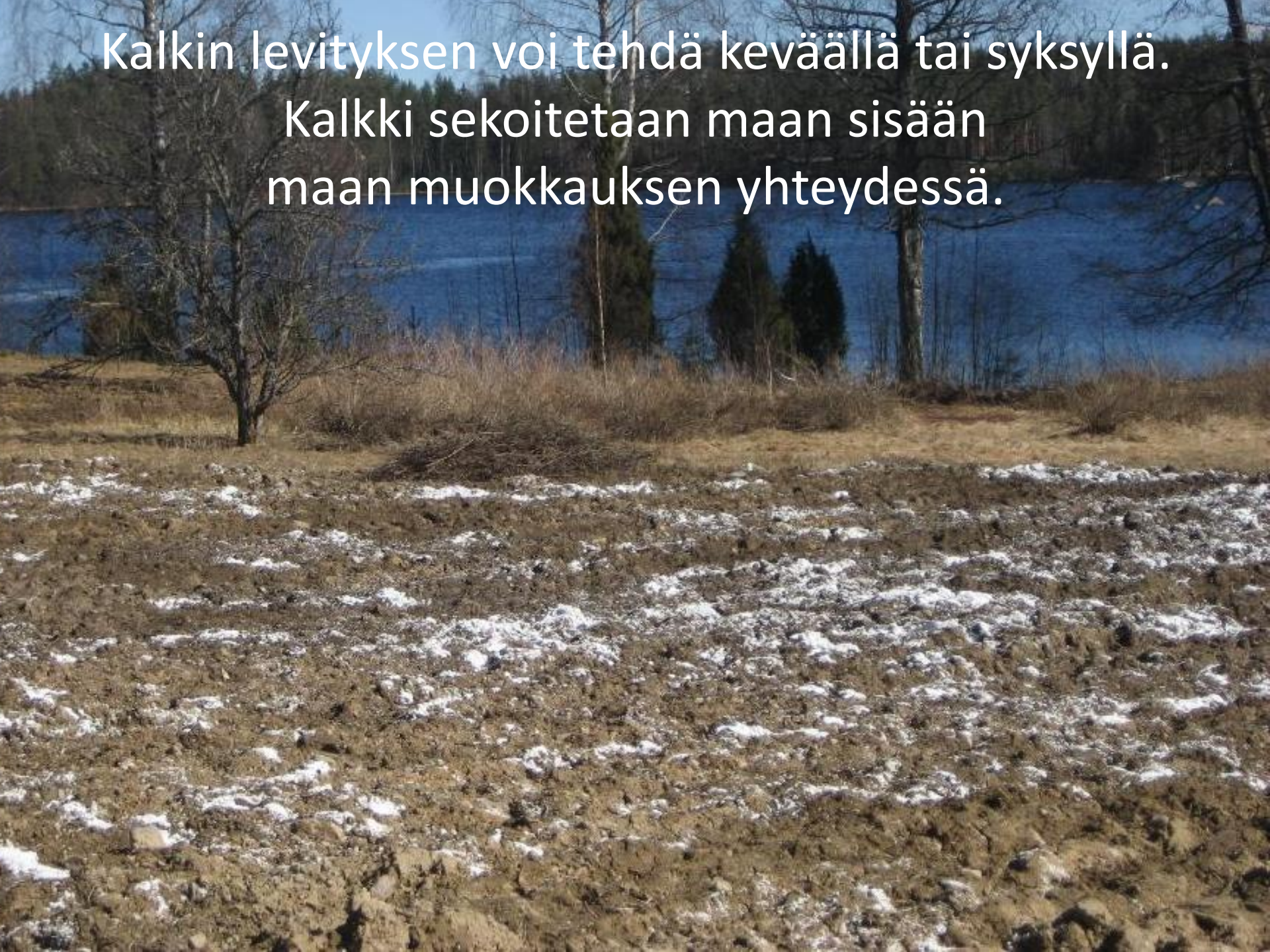
- **Typpipitoinen** lannoitus kasvukauden alussa **toukokuussa**: kasvit ehtivät hyödyntää kesää kohti
- Levitetään mullan pintakerrokseen
- Ei enää typpilannoitusta elokuussa! Ei edes ruohokatetta. (estää kasvien tuleentumista, haittaa sadon laatua)

Kalkitus

- Ravinne- ja maanparannusaine
- Rakeinen tai jauheinen kalkki
- Dolomiittikalkki, **puuntuhka**, luujauho
- Ehkäisee sienitauteja (möhöjuuri), sitoo (raskas)metalleja, vapauttaa kasviravinteita
- Peruskalkitus (nollatilanteesta): 60 kg aarille
- Kalkitus (ylläpitokalkitus n. 10 kg aarille)

Kalkin levityksen voi tehdä keväällä tai syksyllä.
Kalkki sekoitetaan maan sisään
maan muokkauksen yhteydessä.

Tuhka

Tuhka on kasvi- ja eläinsolukkojen palamisjäännös.

- Kasvien tuhka sisältää kaliumia (K), natriumia (N), kalsiumia (Ca), magnesiumia (Mg), raudan silikaatteja (Fe), fosfaatteja (fosfori, P), sulfaatteja (rikki, S) ja karbonaatteja (hiiliyhdisteitä).
- Kasvimaalle suositellaan vain hyvin palanutta puun tuhkaa (ei poltettu pahveja, kartonkeja yms.).
Tuhkalannoitus tehdään maltilla, jotta maa ei väkevöidy liikaa. Tuhka vähentää maan happamuutta eli toimii hieman kalkituksen tavoin, mutta sisältää runsaasti muita ravinteita!

Kastele

- Lämmitä kylmä kaivovesi.
- Kastele illalla tai aikaisin aamulla.
- Sienitautien välttämiseksi vältä kasvustojen kastelua (pavut, mansikat, tiheät kasvustot)

Jos vielä laitat kannuihin ja ämpäreihin pienet kepit, kimalaiset ja muut hyönteiset eivät huku vesiastioihin.

Katteet

- Katekangas tai -muovi, mansikkakangas: lähinnä mansikoille
- Orgaaniset katteet: ruohosilppu, olki, lehdet, puunkuorihake, kasvijätekomposti
- *Olki ja ruohosilppu ei sovi etanoiden valtaamaan pihaan.*

Harsoa ja katteita

Myös käytävät voidaan kattaa

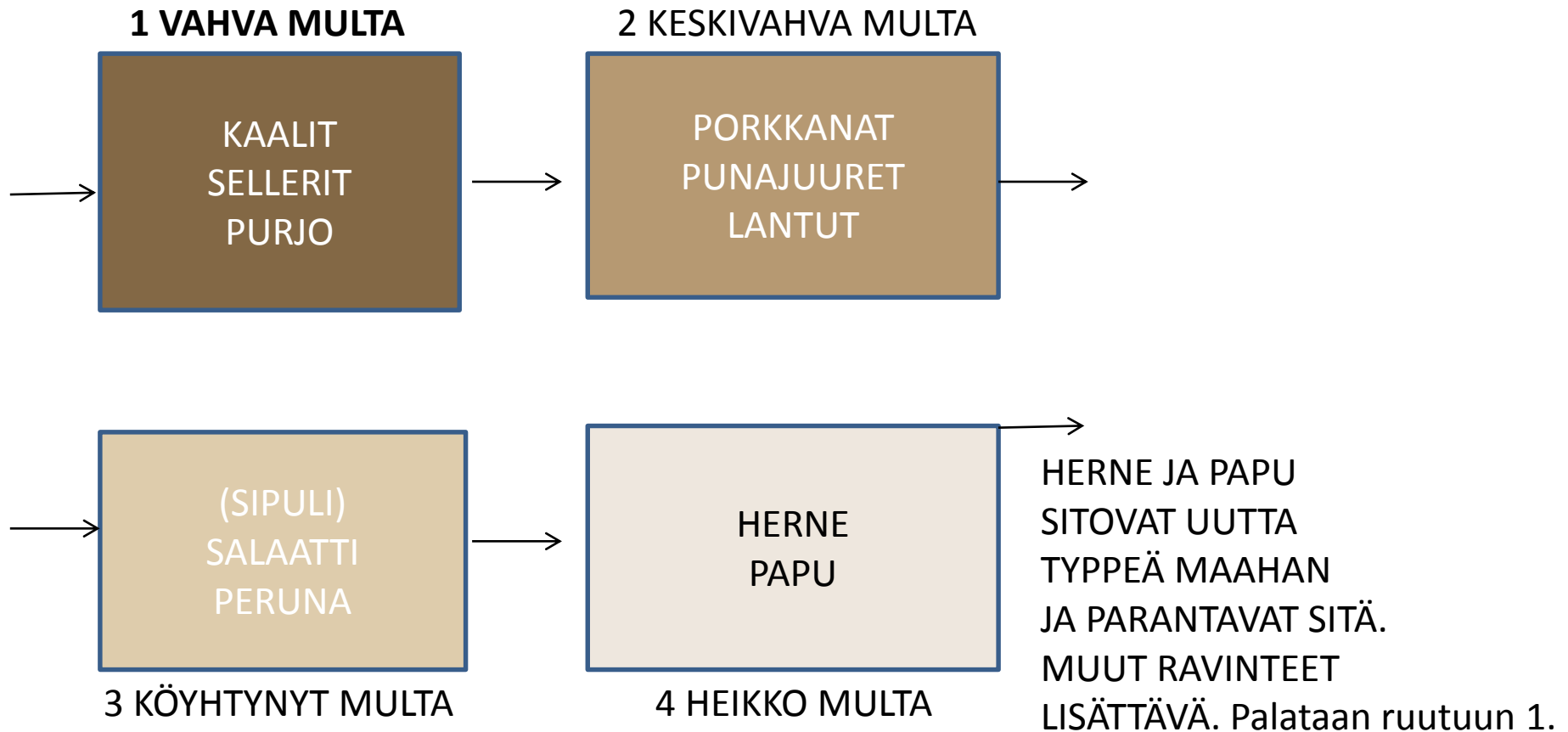
Kateviljelyä, viherlannoite

Myös järviruokoa voi käyttää katteena,
mutta se hajoaa hitaasti

Nelivuotinen viljelykierto

Vahva
maa

Keskei-
vahva
maa

Vähe-
ravinto-
maa

Kuonolet-
maa

Kasvisukujen vuorottelu lohkoissa eri vuosina

1. Vuosi: kaalia
2. *Vuosi: ei kaalikasveja eli lanttua, naurista*

1. Vuosi: porkkanaa
2. *Vuosi: ei sarjakukkaisia: porkkanaa, palsternakkaa, sellereitä*

1. Vuosi: sipulia
2. *Vuosi: ei sipuleita*

1. vuosi: papuja tai herneita
2. *Vuosi: ei papuja tai herneitä.*

- Syynä on tautien ja tuholaisten estäminen.
- Sama kasvilaji myös voi väsyttää maata.

Maanparannuskasvit (lohko 4)

- **Papu,**
- **Herne**
- **Härkäpapu**
- Apilat
- Auringonkukka
- Hunajakukka
- Keltalupiini
- Persianapila
- Veriapila
- Virna

Kumppanuus- kasvit – toinen tapa viljellä

- biologinen typensidonta
- juuriston syvyys
- kasvurytmi
- juurieritteiden merkitys
- kasvuston peittävyys
- biodiversiteetin edistäminen

Maissin ja kesäkurpitsan viljely rinnakkain on malliesimerkki kumppanuuskasvien hyödyntämisestä

Kasvilaji	"Tomaatti ja sipuli tykkää "	"Tomaatti ja sipuli ei tykkää"
Tomaatti	Sipuli, selleri, persilja, salaatti, porkkana, paprika, papu, retiisi, pinaatti, kehäkukka	Peruna, kurkku, maissi, herne, kaali
Sipuli	Punajuuri, kaali, porkkana, selleri, kurkku, mansikka, tomaatti, salaatti	Herne, pavut, retiisi

Monikerroksinen hyötyistutus esim. parvekkeelle

- Salkopapu/ruusupapu
- Tomaatti
- Basilika
- Salaatti

”Tehokas torjuntapatteri tuholaisille”

Kääpiösamettikukka, rosmariini, kehäkukka,
salvia

Maaliskuu

- purjo
- persilja
- tomaatit,
- Paprikat, chilit
- Jätti-, ja pillisipuli
- lamopinaatti
- Yrtit

Tilan tarve:
2-3 kk sisätiloissa

Isot siemenet ja taimet
kylvetään yksittäin,
pienet hajakylvönä.

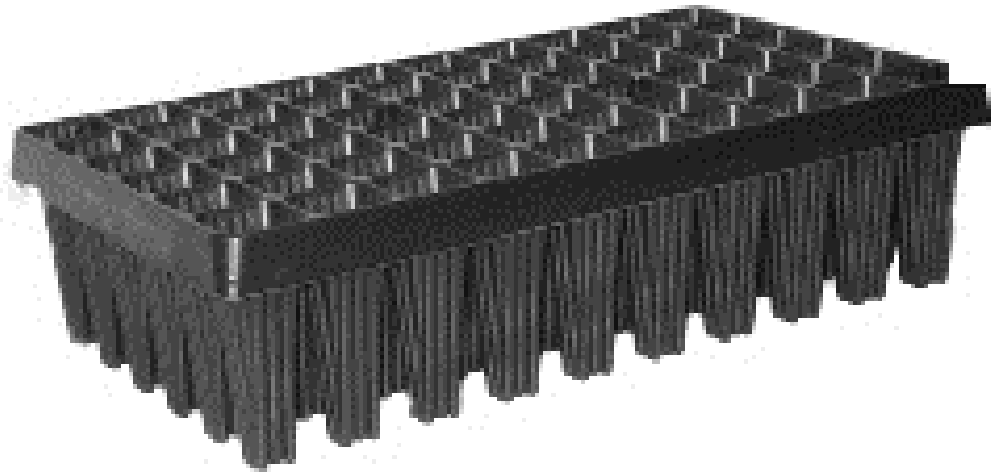

Tavalliset ruukutkin kelpaavat – pese
ne + 70 asteessa

Käytetyissä ruukuissa
voi muhia
edellisvuosien
sienitautien itiöitä,
siksi pesu on tärkeä.

Roottrainer;
Nelson Garden

Sopii syväjuurisille
taimille erityisen
hyvin:
purjo
tuoksuherne

Kastele varoen

- Anna pintamullan kuivahtaa kasteluiden välillä. Kuivahtaminen estää märän mullan pinnalla kasvavien taimipoltesienien kasvua (tappavat taimet). Jos sieniä esiintyy, laita mullan pintaan ohut hiekkakerros, jossa sienet eivät menesty.
- Koko multapaakku ei saa kuivua kokonaan yhtäkään kertaa.
- Kastelu suihkupullolla usein riittää pienten taimien vaiheessa.

Huhtikuu

- Kaalit
- Kasvihuonekurkku
- Palsternakka
- Ruohosipuli

Tilantarve: 1-2 kk sisätiloissa

Karaisu – tärkeä vaihe

- Ennen ulos istuttamista noin 1 viikkoa ennen
- Ulossiirrossa on huomioitava, että ulkona viileää ja tuulista, aurinko paahtaa ja veden saanti epätasaista – äkillinen muutos voi tappaa taimen
- Karaisu on tarpeen: valoisassa mutta viileässä solukot vahvistuvat ja taimesta tanakka
- Karaise näin: ulkoiluta taimia ensin lämpiminä päivinä viemällä suojaan ulos – suojaa paahteelta ja viimalta. Tuo sisälle yöksi. Lisää tuntimäärää pikkuhiljaa, esim. 1 h, 2 h, 4 h, 6 h.
- Suojaa ulosistutuksen jälkeen harsolla

Toukokuussa suoraan ulos kylvettäviä kasvilajeja – itävät viileässä maassa

- Herneet
- Retiisit
- Salaatit
- Pinaatti
- Mangoldi
- Härkäpapu
- peruna
- viher-, salotti-, ryvæssipuli, kepasipulit

Suorakylvöt kesäkuussa, kun maa on yli + 10 astetta

- Kurkku (usein esikasvatetaan toukokuun lopulta sisätiloissa)
- Kurpitsat (usein esikasvatetaan toukokuun lopulta sisätiloissa)
- Pavut
- Punajuuri
- Nauris
- Lanttu

Harsosuojaus avomaalla

Hallantorjunta kylvötaimilla

Sipulikärpäsien torjunta

Viljelysuunnittelu

- Pienimuotoista viljelyä vai suuren mitan kotitarveviljelyä?

Viljelysuunnittelu

- Missä viljelen?
- Avomaa, laari, ruukku, kasvihuone
- Millaiset olosuhteet?
- Hyvä vai haastava viljelymaa, tautitilanne, kastelun tarve
- Miten käytän sadon?
- Syöt heti, teet säilykkeitä, (varastoit kellariin, kasvatat suvulle)

Kasviksen hyödyntäminen	Viljeltävä laji
"Syön heti"	Salaatit, yrtit, tomaatit, kesäkurpitsa, retiisi, pinaatti, herne, mangoldi, nauris, porkkana
"Säilön"	Kurkku, punajuuri, kaalit, pavut, herneet, kurpitsat, yrtit, sipuli, mangoldi, pinaatti, parsa- ja kukkakaali
"Varastoin kellariin"	Peruna, lanttu, juuriselleri(t), punajuuri, retikka(t), mustajuuri(t), palsternakka(t), porkkana(t), kerä-, kyssä-, puna- ja savoiijinkaali, piparjuuri(t)

Sadonkorjuu

- * sato omaan käyttöön
- Sadon jakaminen esim. perheelle ja kavereille

Viljelenkö luomua vai ”perinteisesti”?

Erilaisia viljelmiä

Laarikasvatus – mitkä kasvit sopivat pieneen tilaan?

Avomaankurkku, kesäkurpitsa, (munakoiso)

Tomaatti, paprikat (lämmin paikka)

Herne, pavut

Mansikka, lamopinaatti, lehtisalaatti, mangoldi, rucola, yrtit

Juurekset: porkkana, punajuuri, retiisi, retikka

Peruna, härkäpapu

Paprikaviljelmä

Lavaviljely on vanha viljelytapa

Lavaviljely.

Poikkileikkaus lämpölavasta

Lavakaulus

Lähde: Kaupunkiviljely.fi (Dodo ry)

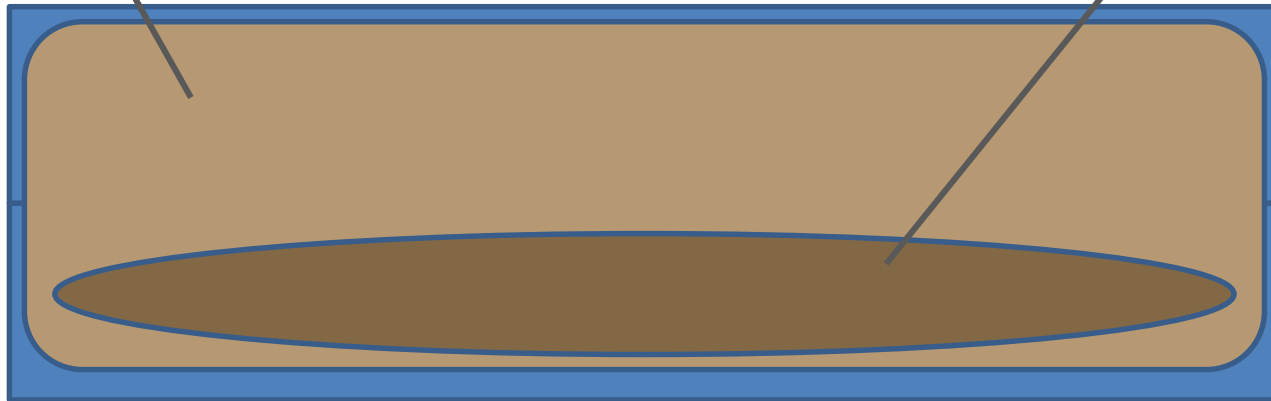
Laarin puumateriaali

- Käsitlemätöntä puuta tai:
- Lämpökäsiteltyä puuta
- Ei kyllästettyä puuta!
- Maalit ja pintakäsittelyaineet eivät saa olla vaarallisia

Laarin valmistelu viljelyyn

**TAVALLISTA, VILJELYYN
KELPAAVAA PUUTARHAMULTAA**

**KOMPOSTIMULTAA TAI
MUSTAA MULTAA (jos
ravinteita vaativia kasveja)**

ALLE SANOMALEHTEÄ tai SUODATINKANGASTA

Laariviljelystä on tullut 2000-luvulla muoti-ilmiö

Viljeltävät kasvilajit

Peruna

Perunamaa

- Valoisa, lämmin etelä- tai länsirinne
- Läpäisevä maa, kaadot kunnossa
- Hieta- tai hiekkamaa (Kuivuus)
- Vähemmän kalkkia (aiheuttaa rupea, kuten tuhkakkin)
- Savikoilla lisätään turvetta tai multaa (2m³/a)
- Karjanlanta, kompostimulta syksyllä maahan (muokataan)
- Liian runsas typpi tekee perunoista vetisiä. (Liikatypelle arkoja ovat Nicola, Ostara, Pito ja Sabina.)

Siemenperuna

- Osta tarkistettua siemenperunaa!
- Siemen kannattaa uusia aika ajoin (tautien esiintyminen)
- Sadonaikaisuus
- Säilyvyys
- Käyttötapa
- Taudinkestävyys

Siikliperunaa

Mitä lajiketta viljelin?

- Käyttötavan perusteella peruna jaetaan varhais-, yleis- ja erikoisperunoihin.
- Maatiaisia: Musta, Punanen, Jutkula, Kainuun Punamusta

Varhaisperunat

- Timo, Ostara, Jaakko ja Siikli, Barima, Gloria.
- Ostara, Jaakko ja Siikli sopivat syksyllä nostettavaksi, mutta eivät säily varastoituna pitkään.

Yleisperunat

- Rekord (kiinteä, myöhäinen, taudinkestävä)
- Matilda (rutonkestävä)
- Hertha (ankeroisen kestävä)
- Van Gogh (ankeroisenkestävä)
- Nicola (kiinteämalt., sopii luomuun)
- Erikoisperunat: Rosamunda, Puikula, Pito.

Perunan idätys

- Peruna idätetään, jotta sen kasvukausi pidentyy
- Perunat idätetään avonaisissa laatikoissa, koreissa tai muissa ilmavissa astioissa.
- Vankat idut kehittyvät valoisassa ja viileässä, 12-15 asteen lämmössä.
- Idätysaika on noin 4 viikkoa.
- Liian pitkään idätetyt perunat muodostavat silmujen tyvelle juuria ja ne alkavat kuihtua.
- Pimeässä kasvavat idut eivät ole vahvoja.

Perunamaan valmistus

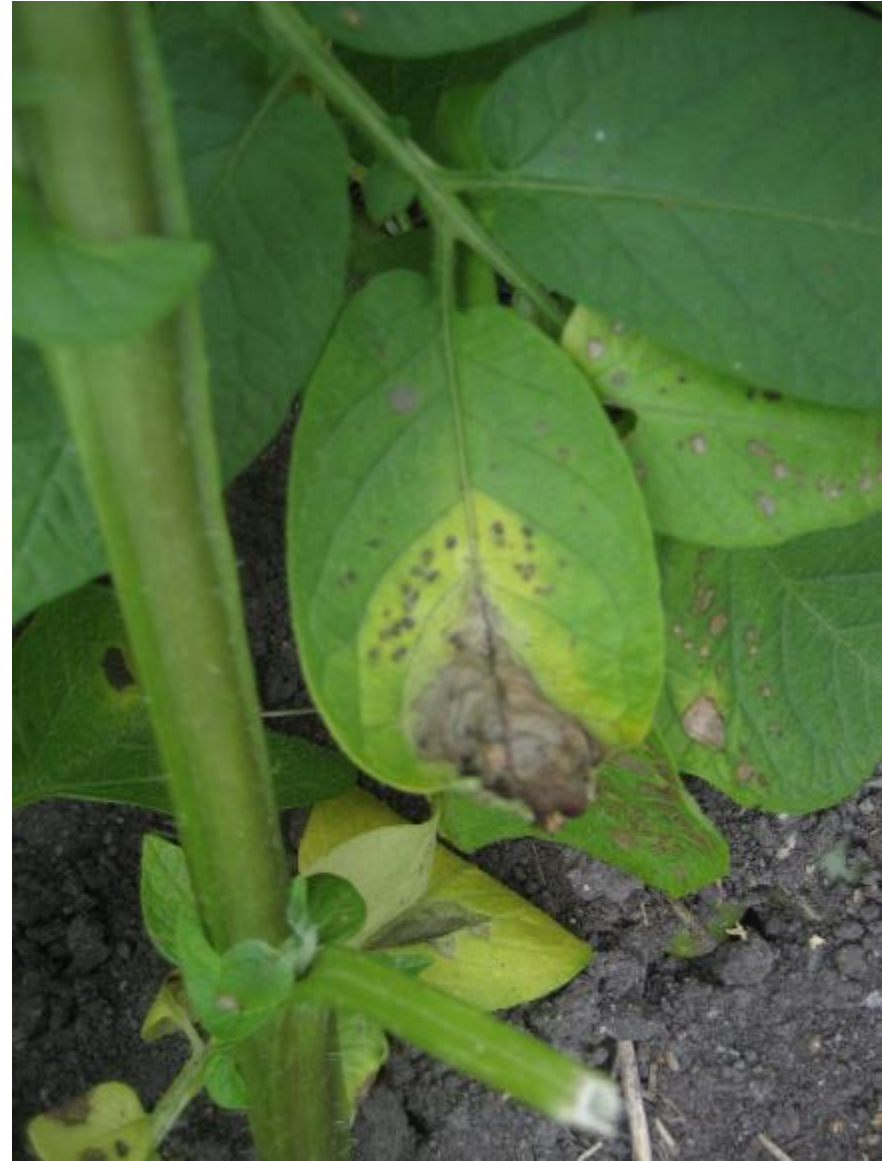
- Istutusvaot vedetään kuokalla, sahroilla tai vakoauralla.
- Vaot tehdään noin 5 cm syviksi.
- Vaot vedetään noin 50-70 cm välein ja penkit jätetään niin leveiksi, että perunat voidaan mullata pari kertaa kesän aikana.
- Perunamaan ylle voi levittää harson, joka suojaa hallalta.

Perunat maahan

- Aarille 23-30 kg siemenperunaa.
- Mukulat istutetaan varovasti ituja vahingoittamatta 25-40 cm välein.
- Kasvukaudella hoidoksi riittävät multaukset, kun peruna on taimettunut. Toinen kerta sitten, kun kasvusto on sulkeutunut.
- Kuivina alkukesän jaksoina perunaa kannattaa kastella.

Perunan taudit ja tuholaiset

- Perunarutto
(kotipuutarhat, kosteat kesät)
- Ruskeita laikkuja lehdissä
- Aluksi voi poistaa saastuneita lehtiä
- Lopuksi varsisto niitetään, koska lehdistä rutto leviää mukuloihin.

Salaatit

- Hienojakoinen, kuohkea maa, kylvös uusitaan pari kertaa.
- Kuluttaa P, K
- Itää > 16 ast.
- Taimiväli 5-30 cm!
- Kastellaan.
- Voidaan esikasvattaa

"Salaattibaari"

Salaattisikuri

Avokompostikehikko suojaa rusakoilta

Porkkana

- Multava kalkkinen maa
- Kylvä toukokuulla avomaalle
- Harvenna
- Suojaa harsolla (hiekkaa, tuhkaa)
- Sipuli, salvia, rosmariini torjunta (porkkanakärpänen)
- Porkkanaa ja sipulia kasvatettu rinnan

Porkkanakärpäsen tuhojälki

Punajuuri

- Kylvä touko-kesäkuussa
- Harvenna, taimiväli 30-40 cm
- Vältä runsasta typpilannoitusta ja kalkitusta (rupisuus). Älä tuhkaa.
- Kirpat ja luteet
- Nostetaan aurinkoisella säällä
- Voidaan varastoida kellariin sellaisenaan, turpeeseen tai hiekkaan.

Herne

- Kalkittu maa, itäminen 2-5 astetta, paras > 15 astetta
- Kylvä 2-5 cm välein, paririvi 20 cm
- Liotetaan ennen kylvöä
- Sokeriherne litteänä palkona, silpoherneet pulleina palkoina tai tuleentuneina.
- hernekääriäinen

Pavut; pensas-, salkopapu

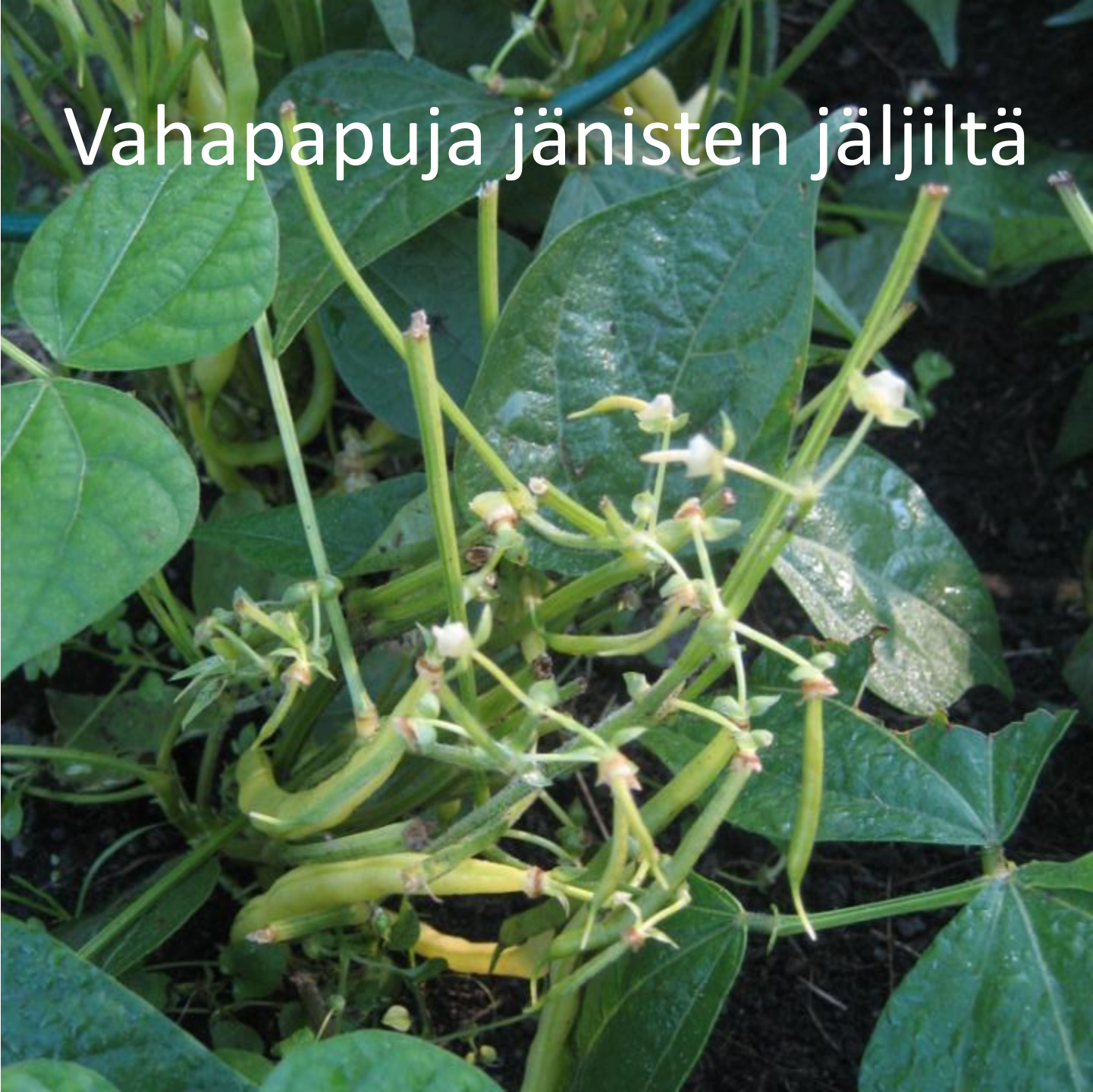
- Multava, kalkittu maa
- Lämmin kasvupaikka, kylvö 10.6., siemen peitetään (fasaanit ym.), siemen mätänee märässä ja kylmässä
- Taimiväli 30 cm
- Satoa kerätään usein
- Pahkahome, jäniseläimet, sepelkyyhkyt

AINA KEITETTÄVÄ!
Lektiini haitallista.

Papumaa: aidat rusakoiden esteenä

Vahapapuja jänisten jäljiltä

Härkäpapu

- Vanhin viljelty papumme. Paljon proteiineja, uutta ”superruokaa”.
- Maanparannuskasvi
- Kylmänkestävä, kylvö aikaisin keväällä, taimiväli 15-20 cm, riviväli n. 40 cm
- Ei tarvitse tukea.
- Menestyy savimaillakin, maan oltava melko ravinteikasta.
- Kohtuullinen vedenkulutus
- Sato korjataan yleensä tuleentuneina, kuivina palkoina. Jotkut lajikkeet helposti syötäviä myös vihreinä palkoina (osa vahvasäikeisiä)
- Pavut kuivataan.
- Papukirva, papuruoste voivat vaivata.

Savitaipale-härkäpajuja (sininen muunnos, Kaulion sininen)

Tilli

- Kylvö aikaisin, multava maa
- Pari uusintakylvöä
- Kruunutilli harvennetaan 15 cm väleiksi.
- Ei paahteeseen
- Vaihda kasvupaikkaa, 4 vuotta pois samasta paikasta

Torjuu kirvoja ja kaaliperhosia

Avomaankurkku

- Esikasvatus tai kylvö
kesäkuussa 10.6. (harso)
- Istutusväli 30-40 cm
- Harju
- Muheva, kalkittu maa
- Satoa korjataan lähes
päivittäin

Kesäkurpitsa

- Lämmin, lannoitettu, kompostimulta, kalkittu (pH 6-7,5)
- Kohopenkki
- Esikasvatus toukokuun alussa, harson alle
- Istutusväli 40-50 cm
- Kastele huolellisesti

Talvikurpitsa

- Lämmin, runsasravintainen maa, korkea pH
- Esikasvatus toukokuussa ja ulosistutus 10.6. harson alle.
- Kastellaan huolellisesti.
- Leveä juuristo.
- Pääverson voi katkaista ja syntyy satoisia sivuversoja.
- Kasvatetaan kauan, halloina harsoitetaan, peitetään säkeillä.

Lehtikaali

- Kylvö huhtikuussa, avomaakylvö toukokuussa, taimiväli 40 cm
- Hyvä puutarhamulta, kastelu
- Kateviljely
- Korjataan pitkin kesää ja aina pakkasiin asti

Verraten helppo kasvattaa,
jäniseläimet pitävät

Palmu-, eli mustakaali kuuluu myös
lehtikaaleihin.

Lanttu

- Ravinteikas savimaa tai hyvin lannoitettu hiekkamaa, boorista pulaa herkästi
- Kylvö 10.6. tai esikasvatus 3 vkoa aikaisemmin.
- Neutraali maa.
- Ruohokate, komposti
- Korjataan vasta lokakuussa
- Möhöjuuri vaivaa

Nauris

- Hiekkaisa savi- tai multamaa, pH 7, lannoitus reilusti ennen kasvua
- Nopeakasvuinen, 10.6. kylvö, voidaan kylvää vielä juhannuksen aikaan toinen erä.
- Harso estää kaalikärpäsien, kirpat
- Möhöjuuri
- Nuoret nauriit herkullisempia kuin varttuneet
- Mikkelinpäivänä ”Nauriit kuoppaan”

Kirppoja,
kuva:kasvinsuojeluseura

Kepasipulit

- Pikkusipulit 2-3 cm syvään, suippo pää näkyviin
- 8-10 cm välit
- Aurinkoinen paikka
- Rikoista huolehdittava, tai katetta
- Harso tai suojavverkko (puuntuhka auttaa sipulikärpäseen)
- Sipulit korjataan, kun naatit ovat la-
koontuneet (elokuussa). Ne saavat olla pari
päivää kuivassa paikassa ulkona, varren tyvet
kierretään, listitään, jotta kuivuvat ja säilyisivät
hyvin.

Sipulikärpäsen toukkia,
Kuva: kasvinsuojeluseura

Lähteet

- Kasvata Kotona. Puutarhaliitto, Marttaliitto.
- Kuosmanen, Asta., 1994. Pihasta pöytään. Kotipuutarhan hyötyviljely. Marttaliitto.
- Schall, Serge, 2008. De Mémoire de Potagers. Plume de Carotte.
- Väre, H., 2012. Katovuosista pula-ajan keittiökasveihin, Maatiainen 2/2012